

Σύγχρονος κόσμος: Πολίτης & Δημοκρατία

Μάθημα Γενικής Παιδείας
Β' Λυκείου

Ενότητα 1 - Δημοκρατία

A) Εισαγωγικό σημείωμα

- Η Δημοκρατία είναι το πολίτευμα στο οποίο η εξουσία ασκείται άμεσα ή έμμεσα από τον λαό.
- Η καταγωγή του συνδέεται με την αθηναϊκή δημοκρατία, και αναδύθηκε μέσα από το πνεύμα του Διαφωτισμού και τις διακηρύξεις του για ελευθερία, ισότητα και αδελφότητα
- Το δημοκρατικό πολίτευμα συνδέθηκε με την αρχή της πλειοψηφίας και της αντιπροσώπευσης που εκφράζονται στη λειτουργία του κοινοβουλίου, κεντρικού θεσμού της δημοκρατίας
- Κριτήρια δημοκρατικότητας του πολιτεύματος είναι:
 - επαρκής εκπροσώπηση και συμμετοχή του λαού
 - δημοσιότητα και διαβούλευση
 - έλεγχος άσκησης της εξουσίας

Εισαγωγικό σημείωμα Ενότητας 1 (συνέχεια)

- Μία από τις αδυναμίες της δημοκρατίας είναι η παρέμβαση ισχυρών ομάδων συμφερόντων που ελέγχουν τα ΜΜΕ με αποτέλεσμα οι πολίτες να μην ενημερώνονται σωστά για κρίσιμα ζητήματα
- Πολλές φορές η άσκηση κριτικής στη δημοκρατία γίνεται από τους εχθρούς της που καταγγέλλουν την συμμετοχή των αδαών και των «ξένων».
- Οι εχθροί της δημοκρατίας αρνούνται τόσο την ελευθερία όσο και την ισότητα θεωρώντας ότι μερικοί πολίτες είναι «κατώτεροι» και δεν έχουν το δικαίωμα ελευθερίας κινήσεων συμμετοχής στα κοινά, και κοινωνικής προστασίας.
- Οι υποστηρικτές της δημοκρατίας πρέπει να διακρίνονται από ένα ήθος συμμετοχής, επιχειρηματολογίας και μία διαρκή ετοιμότητα για τη διεύρυνση των δικαιωμάτων των πολιτών.

B) Το πολίτευμα της Δημοκρατίας: Αρχές και Θεσμοί

I) Το Σύνταγμα

Σύνταγμα είναι ο θεμελιώδης νόμος στον οποίο περιέχονται οι θεμελιώδεις κανόνες και αρχές που διέπουν την άσκηση της κρατικής εξουσίας, καθώς και την κοινωνική συμβίωση διασφαλίζοντας την πολιτική ενότητα μιας δεδομένης κοινωνίας

- Το πρώτο Σύνταγμα του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους ψηφίστηκε την 3^η Σεπτεμβρίου του 1843
- Το ισχύον Σύνταγμα αναθεωρήθηκε την 27^η Μαΐου 2008
- Μορφή του πολιτεύματος:
 - Το πολίτευμα της Ελλάδας είναι **Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία**
 - Θεμέλιο του πολιτεύματος είναι η **λαϊκή κυριαρχία**
 - όλες οι **εξουσίες πηγάζουν από τον λαό**, υπάρχουν υπέρ αυτού και του έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα

B) Το πολίτευμα της Δημοκρατίας: Αρχές και Θεσμοί (συνέχεια)

II) Οι αρχές της Δημοκρατίας

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ

B) Το πολίτευμα της Δημοκρατίας: Αρχές και Θεσμοί (συνέχεια)

III) Θεσμοί και διαδικασίες

- Εκτελεστική εξουσία που ασκείται από:
 - τον **Πρόεδρο της Δημοκρατίας** –ρυθμιστή του πολιτεύματος- εκλέγεται από τη Βουλή κάθε 5 χρόνια
 - την **Κυβέρνηση και τον Πρωθυπουργό** που διορίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας (*αρχηγός του κόμματος με απόλυτη πλειοψηφία στη Βουλή*)
- Νομοθετική εξουσία που ασκείται από την **Βουλή**, όπου ο

Άρθρο 30

Άρθρο 37

Πρόεδρος της Βουλής εκλέγεται στην αρχή κάθε βουλευτικής περιόδου, ενώ οι **βουλευτές** που εκλέγονται από τον λαό με καθολική-μυστική ψηφοφορία, δεν μπορεί να είναι περισσότεροι από 300 και λιγότεροι από 200

Άρθρο 65
& 51

B) Το πολίτευμα της Δημοκρατίας: Αρχές και Θεσμοί (συνέχεια)

- Δικαστική εξουσία

- απονέμεται από δικαστήρια και ασκείται από τακτικούς δικαστές με λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία

Άρθρο 87

- Εκλογικές διαδικασίες

ΕΚΛΟΓΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ		
ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ	Κάθε τέσσερα χρόνια (για τις εξαιρέσεις βλ. το άρθρο 41)	ΑΡΘΡΟ 41 (Σύνταγμα της Ελλάδας)
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ- ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ	Κάθε πέντε χρόνια (οι δημοτικές και οι περιφερειακές εκλογές διεξάγονται ταυτόχρονα)	ΑΡΘΡΑ 9 & 114 Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης)
ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ	Κάθε πέντε χρόνια με εκλογές που διεξάγονται ταυτόχρονα σε όλο το κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης	ΑΡΘΡΟ 9 Ν. 3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης)

Ενότητα 1 - Δημοκρατία

Δραστηριότητες

1) Αναθεώρηση του Συντάγματος

- πότε έγιναν οι 3 τελευταίες αναθεωρήσεις και τι σημαντικό ψηφίσθηκε
- πότε αναμένεται η επόμενη αναθεώρηση και τι συζητείται

2) Προεδρευόμενη & Προεδρική Δημοκρατία

- διαφορές των 2 πολιτευμάτων
- χώρες που έχουν τα 2 πολιτεύματα

3) Το κίνημα της «Κορινθιακής Δημοκρατίας»

- Πότε έγινε και με ποια αφορμή
- Επίδραση του κινήματος στη Βραζιλία με την προσπάθεια του Λούλα να κτυπήσει τα βρώμικα κυκλώματα του ποδοσφαίρου
 - <http://www.chronosmag.eu/index.php/es-ple-s-e.html>
 - <http://www.gazzetta.gr/weekend-journal/article/1148592/i-korinthiaki-dimokratia-o-sokrates-kai-i-omada-toy-laoy-pics>

Ενότητα 1 - Δημοκρατία

Πληροφοριακά κείμενα

Διαβούλευση : επιτυγχάνεται με τη δημοσιοποίηση, με πρόσφορα μέσα, της σχεδιαζόμενης ρύθμισης, με σκοπό την έγκαιρη ενημέρωση και συμμετοχή σε αυτήν των πολιτών, κοινωνικών φορέων και κάθε ενδιαφερομένου. Υπόχρεος για την κίνηση της διαδικασίας διαβούλευσης είναι ο έχων τη νομοθετική πρωτοβουλία Υπουργός. (σ.27)

Ρατσισμός: Ο αποκλεισμός ή η απόρριψη της διαφορετικότητας που παραπέμπει στην ύπαρξη ορισμένου δεσμού ανάμεσα στα φυσικά, γενετικά ή βιολογικά γνωρίσματα ή την κληρονομικότητα ενός ατόμου (ή μιας ομάδας) και στα διανοητικά και ηθικά χαρακτηριστικά αυτού του ατόμου (ή της ομάδας). (σ.34)

Στερεότυπο: Μονόπλευρη ή υπερβολική πεποίθηση ή στάση απέναντι σε μια ομάδα ανθρώπων, είτε ευνοϊκή είτε δυσμενής (θετικό ή αρνητικό στερεότυπο), λιγότερο ή περισσότερο διαδεδομένη στο εσωτερικό μιας κοινωνικής ομάδας. Παράδειγμα οι γενικεύσεις που αναφέρονται στην εθνική καταγωγή σε σχέση με στοιχεία του χαρακτήρα (ο φλεγματικός Άγγλος, όλοι οι Έλληνες είναι φιλόξενοι και γλεντζέδες)

Προκατάληψη: Ατομική αρνητική στάση εχθρότητας απέναντι σε ένα άτομο ή μια κοινωνική ομάδα, η οποία περιλαμβάνει ένα πλήθος συναφών στερεοτύπων και έχει έναν ευρύτερο αξιολογικό χαρακτήρα σε σχέση με τα στερεότυπα (π.χ. προκαταλήψεις όσον αφορά φυλές, φύλα, θρησκείες)